

66. světový esperantský sjezd se letos konal v Latinské Americe, v hlavním městě Brazílie, Brasílii, od 25. července do 1. srpna, a to pod záštitou prezidenta Brazílie, v budově sněmovny. Zúčastnilo se ho na 1800 lidí z 50 zemí. Zahájení bylo velmi slavnostní: uniformovaný orchestr zahrál státní hymnu, poté následovalo zahájení předsedou UEA G. Maertensem a řeč zástupce předsedy senátu J. L. Albuquerque. Místo nemocného prezidenta, který byl v té době na operaci, pronesl slavnostní projev viceprezident dr. A. Chaves. Z jeho řeči, zakončené nadšeným potleskem, vyjímáme několik výroků: "Za prvé lituji, že k účastníkům nemluví jazykem tohoto sjezdu, esperantem... To však nikterak neumenšuje nadšení, které k tomuto jazyku cítím, k jazyku, který je politicky beze zbraní a hospodářsky bez požadavků a dříve či později zaujme své postavení univerzálního jazyka. Po druhé světové válce se pod silným vlivem USA stala angličtina široce užívaným jazykem. Španělsky se mluví ve 22 zemích, portugalsky v 6 zemích. Všechny tyto jazyky nesou s sebou znaky vetřelctví kulturního či hospodářského nebo vojenského. Žádný z těchto jazyků nenese znaky neutrality a neozbrojenosti, jak je tomu u esperanta..." Dr. H. Tonkin, bývalý předseda UEA, přednesl poselství generálního ředitele Uneska, M'Bowa /"Využívám příležitosti, abych potvrdil zájem, který má Uneako na činnosti UEA a zvláště zdůrazňuji jeho velký příspěvek rozvíjení mezinárodních vztahů, dorozuění mezi národy a tím upevnění světového míru, což jsou hlavní cíle naší organizace."/ Na sjezdu bylo zastoupeno 21 vlád svými diplomaty /Argentina, Austrálie, Belgie, Brazílie, Čína, Dánsko, Dominikánská republika, Finsko, Francie, Holandsko, Maďarsko, Itálie, Japonsko, Mexiko, Norsko, NSR, Polsko, Rakousko, SSSR - 17 členou delegací, -Švédsko a Švýcarsko/. Dva zástupci vlád přednesli projevy esperantsky.

Brazílský rozhlas a televize vysílaly po celou dobu sjezdu obsáhlé zpravodajství a interviewy, které poslouchalo obvykle na 30 milionů posluchačů. Tři rozhlasové stanice /Pekin, Varšava a Záhřeb/ tam měly své zpravodaje a agentura AP přinesla o sjezdu obširnou zprávu. Brazílie vydala k sjezdu příležitostnou známku. A ještě jedna zajímavost: před sněmovnu se snesli tři parašutisté s esperantskou vlajkou, kterou předali předsedajícím. - 67. sjezd se bude konat v r. 1982 v Antverpách.

Konference o využívání esperanta ve vědě a technice, která se konala v srpnu v Žilině, měla velký úspěch. Účastnilo se jí přes 170 odborníků z 13 zemí, předneseno bylo 54 přednášek, většinou z oblasti životního prostředí. Zastoupeno bylo několik mezinárodních institucí, m. j. ministerstvo osvěty Bulharské lidové republiky.

Tradiční setkání tří měst - B-B-B se v říjnu konalo v Bratislavě /16.-18./ za účasti téměř 90 osob, z nichž asi 40 z Budapešti, přes 30 ze Slovenska a ostatní z Brna a odjinud. Na seznamovacím večeru vynikala jako konferenciérka Z. Bednaříková; zástupci Brna a Budapešti byli přivíráni s chlebem a solí. Velké ovace sklidily tři taneční folkloristické soubory z tří slovenských oblastí, jakož i hudební, pěvecká a recitační díla a výtah z disertační práce o esperantu. Sobota byla věnována návštěvě výstav, prohlídce města, hradu apod., večer pak přátelské besedě s tancem. V neděli byl autobusový výlet na Devín. Setkání bylo pečlivě připraveno, nedostatky se nevyskytovaly. Bratislavské esperantistky vzorně a vlídně připravovaly snídaně pro 90 účastníků. Čeho si všichni nejvíce vážili a nač budou nejvíce vzpomínat, je přátelské a milé esperantské prostředí. Průvodkyně městem, pamětihodnostmi a Devínem byla nepřekonatelná i přednesem Z. Bednaříková. A tak se znovu těšíme na příští setkání B-B-B v březnu v Budapešti, na které všechny členy srdečně zveme.

Francouzský prezident Mitterand vícekrát projevili svou přízeň k esperantu, m. j. podpisem dvou parlamentních návrhů zákona na nepovinné vyučování esperantu.

Esperanto v Asii - V poslední době se konají stále častěji a hromadněji i v asijských zemích kursy esperanta na universitách, hromadné písemné kursy, množí se články v novinách, rozhlase a televizi.

Problémy jazykového dorozumívání ve vědě a technice. V červnu t.r. se konala 4. mezinárodní konference o chemii fosforu v Durhamu, USA. Konference se zúčastnilo na 350 vědců z 29 zemí všech kontinentů. Doc.RNDr.Vl.Novobilský, CSc z Ústí n/L. nám k tomu řekl: "První dvě konference o chemii fosforu se konaly v Praze (1970-74) a organizační výbory připustily čtyři jednací jazyky. Org.výbor letošní americké konference však striktně vyzval účastníky, aby souhrny a texty přednášek dodali v angl. a rovněž sv. referáty přednesli pouze anglicky. Konference tedy měla také jen jeden jednací jazyk, ale praxe dorozumění vypadala přibližně takto: bez jazykových problémů byli na konferenci přirozeně ti účastníci, jejichž mateřštinou je angličtina. Ti vystupovali na přednáškách suverenně, plně se koncentrovali na odbornou stránku referátu a svou často improvizovanou a překotnou formou podání nebrali žádný ohled na zahraniční účastníky z neanglických oblastí světa.

Pro velkou skupinu zahranič. vědců však aktivní použití angličtiny představuje jazykové problémy v různém stupni: někteří z nich dovedou pouze přečíst svůj referát, často s výslovností, která budí na tvářích domácích účastníků shovívavý úsměv. V diskusi vystupují suverenně opět jen příslušníci první skupiny, zatímco většina vědců druhé skupiny si ve veřejné diskusi netroufá prakticky vystoupit vůbec.

A právě diskuse je často tím klíčovým zdrojem informací. Současná jazyková diskriminace tedy negativně ovlivňuje možnost volné výměny myšlenek a podstatně omezuje efektivnost mezinárodních setkání.

Domnívám se, že za situace, kdy mezi vědci sílí názor, že angličtina je skutečně všeobecným mezinárodním jazykem vědy, je v podstatě dvojí řešení otázky dorozumění v oblasti vědy:

- a) připustit, že je angličtina skutečně mezinárodním jazykem vědy (a tím připustit, že se v budoucnu stane univerzálním mezinárodním jazykem vůbec) a radikálně zlepšit jazykovou přípravu vědeckých pracovníků. Jestliže však uvážíme ideologické, politické a další důsledky přijetí angličtiny do mezinár. jazyka; těmito otázkami se zabýval již V.I.Lenin a tuto variantu odmítl jako nepřijatelnou jazykovou diskriminaci), potom musíme tuto cestu pokládat za neperspektivní, i když v současnosti je angličtina na postupu.
- b) obrátit pozornost na zavedení skutečně mezinár.jazyka vědy, který by neměl diskriminační, ideologické a jiné atributy angličtiny. Pro takový jazyk argumentoval již Descartes, Leibniz, Komenský aj. Takový jazyk již existuje a uskutečnily se v něm již mezinár. konference, které odstranily jazykovou diskriminaci, problematiku nákladných překladových systémů apod. Tímto jazykem je esperanto, jehož pozitivní roli v mezinárodním dorozumění ocenilo UNESCO a řada vynikajících osobností vědy a techniky (např. Einstein).

(Průboj, 16.9.1981)

(BLR)

Třetí mezinárodní esperantská konference lékařů a zdravotníků v Ruse

V červenci se zúčastnilo 220 osob z 10 zemí (lékařů, ošetřovatelek, lékárníků aj.). Rylo předneseno 43 odborných přednášek.

Prof. Gaston Waringhein, jeden z největších esperantských filologů, lexilogů, básníků a překladatelů se dožil 29.7.1981 80 let.

V rámci Mezinárodního veletrhu v Lipsku, městě čilého esperantského života se bude konat ve dnech 12.-14.3.1982 setkání esperantistů s přitažlivým pořadem, m. j. se seznamovacím večerem, knižním bazarem, návštěvou města a veletrhu aj. Přihlášky na adresu: Kulturbund de DDR,

La 1.10.1981 ĝisvivis 75 jarojn unu el la plej aktivaj kaj internacie, konataj literaturistoj Jiří Kořínek. Dudek unu premioj, inter ili kvin ĉefpremioj en la internaciaj konkursoj de UEA por originalaj kaj tradukitaj poeziaj verkoj atestas lian kreivon kaj talenton. El liaj tradukoj prese aperis de J. Seifert Panjo, de P. Bezruč Sileziaj Kantoj en kunlaboro kun d-ro Pumpr kaj Hromada, ofsete aperis Nia Sinjorino Božena Němcová de F. Halas kaj originaloj Skizoj el Usedom. Lia ĉefa merito estas tradukoj de operarioj kaj kantoj el la enlanda kaj tutmonda repertuaroj (ĉ. 250), komplete estas tradukita la opero Jakobeno kaj de V. Nezval Manon Lescaut, prezentita jam en internacia teatra festivalo en Pula. Aro da aliaj originalaj poemoj aperis en la kolekto Vitreroj (eldonserio Panoramo, eldonata de Ĉeĥa Espento-Asocio). Multe li tradukis el O. Březina, F. Hrubín, J. Karen (Serĉado de la Blua Tono). Al la jubileanto apartenas niaj plej sinceraj gratuloj kaj deziroj de ĉio plej bela kaj bona por la estonteco, multajn jarojn en plena sano por ĝojo de liaj karaj kaj bono de nia literaturo.

Báseň pro čtenáře

Jiří Karen

Číst knihu
toť projíždět se v sedla liter
Číst knihu
toť významně mlčet
po knotu stránek se spouštět
do studny klidu a zapomenutí
napít se vody čisté.
Čteš
Slyšíš hromobití
Na tebe padá hrůzná mlčenlivost armád
které v zápolí se připravují k vpádu
A někdo řekne: kniha?
Vyhodit na smetiště
spálit!
Pro mne je každá z knih
moje drahá
ta poslední
a nejmilejší

Hovoří kniha

Jiří Karen

"Ve mně je každé slovo
chlazené vodou pramenitou
"Já tě zvu k usednutí
do židle z rákosového proutí
Pohladím tě slovem
žádné tě nezarmoutí"
"Ve mně žije sto pozapomenutých tváří
Paže k lásce mám rozpřažené
Mne si přečti"
"Ve mně hovoří napalm smyslnosti
Lidé se ve mně milují i nenávidí"
"Já bylinkami veršů
tvůj stesk a touhu povyléčím"
"Má statečnost je statečná"
"Mé snění je hutnější hvězdy
Radost mám pro přítomné
Víru pro budoucí"
"Mne si vezmi
jestli hledáš věci
bezpečně tkvící
jako Země ve vesmíru"

Koncert v klubu. - Dne 17.11.1981 jsme uspořádali slavnostní koncert na paměť L.L. Zamenhofa v sálech Klubu školství a vědy B.V. pod uměleckým vedením koncertní pěvkyně prof. H. Supové-Halířové. V bohatém uměleckém pořadu účinkovali vynikající sólisté Státního divadla v Brně (V. Halíř, laureát mezinárodních soutěží, H. Supová-Halířová, manželé Sonkovi, D. Suryová, R. Chudoba) esperantsky i česky, a sklidili nadšený potlesk. Celý večer probíhal v radostném ovzduší. Na 140 osob vrcholně spokojených odcházelo ze slavnosti v nejlepší náladě.

Zimní esperantské prázdniny v Budapešti od 28.12.1981 - 2.1.1982. Účastnické příspěvek 2300 Ft. zahrnuje snídaně, obědy, večeře, nocleh ve studentském domově, bohatý pořad jako semináře, vystoupení národopisných souborů, umělecký večer, divadelní večer s rumunským divadelním souborem, mírové shromáždění, prohlídka města a návštěva planetária, návštěva vinného sklepa aj. Přihlášky: Budapešta Teritoria Komitato de HEA, Pf. 153, H-1443 Budapešto, Hungario.

Předseda švédské sněmovny I. Bengtsson prohlásil v televizním pořadu, že pevně věří v budoucnost esperanta a vidí v něm jediné možné řešení hluboce citelné mezinárodní jazykové krize. Výslovně zavrhl řešení angličtinou.

Právě vyšla slavná portugalská epopej Luzovci (La Luzidoj) od L. de Camoése. Přeložil L.H.Knoedt, 464 stran, 18 ilustrací.

Světový esperantský sjezd, v pořadí již 67., se bude konat příštího roku ve dnech 24.-31.7.1982 v Antverpách. Záštitu převzal král Balduen a členství v čestném výboru přijal guvernér provincie Antverp, starosta Antverp a přibude ještě mnoho dalších významných osobností. Belgická poštovní správa vydá ke sjezdu esperantskou známku, tak jako letos Brazílie, a připravuje se mnoho výhod pro účastníky.

Internacia Ligo de Esperantistaj Instruistoj (ILEI) organizas 16-an Internacian Konferencon en Italio en Sejano (golfo de Napoli) 15.-24.7.1982. En la programo estas krom fakaj prelegoj ĉiutage banado kaj kelkaj ekskursoj, i.a. al insulo Capri. Konferencemo: "La emancipa principo de Esperanto en la edukado: eblecoj kaj limoj".

Vyšlo již čtvrté vydání díla Plena Analiza Gramatiko de Esperanto ve spolupráci K. Kalocsaye a G. Waringhiena; nynější vydání tohoto velkolepého díla má 600 stran.

Nová doba, sovětský týdeník vycházející v 10 jazycích včetně arabštiny přináší v č. 42 (s. 30) obsáhlou informaci o Světovém hnutí esperantistů za mír (MEM). Kladně hodnotí jeho přínos myšlenky míru mezi národy.

Komputista grupo de ISAE aktivas multterene. Estis eldonita kasedo "Komputilo proksimiĝas al homo", en Francio okazis perletera konferenco, antaŭ noelonge aperis unua numero de periodaĵo "Komputado", estis anoncita konkurso de prikomputadaĵ artikoloj. Komence de aŭgusto estis organizata FAMILIA KOMPUTISTA Marborda Ripoztendaro FAKO'82 en Bulgario en surborda kampadejo. Atentigu komputistojn-neesperantistojn, informu ilin pri ĉi tiu eksterordinara ebleco de feriado: Ili havas ankoraŭ tempon por lerni Esperanton. Pluajn detalojn vi povas trovi en informoj, almetitaj al ĉi tiu numero de Bulteno por lokaj grupoj. Por fakuloj estos rekomendinda Scienca Rubriko de Budapešta Informilo, kie vi povas regule legi pri faka agado, i.a. pri Komputista Grupo de HEA kaj en oktobra numero ankaŭ pri fondo de Komputista Grupo ĉe ni dum jam menciita konferenco en Žilina, kie aparte laboris komputista sekcio. Faka aplikado de E-o povas ambaŭflanke multe helpi.

Mortis. - Kun profunda doloro ni anoncas, ke la 18.11.1981 subite forpasis s-ino Hedvika Borkovcová, nia multjara sindona kaj oferema samideanino. Ni esprimas la plej profundan kondolencon al la familio de s-ano T. Borkovec.

Daŭre rememoros ŝin la klubanoj. Honoron al ŝia memoro!

Naŝim ĉlenŭm.- Vážení přátelé, scházíme se každý týden v prostředí velmi příjemném, v sále Klubu školství a vědy B. Václavka na Leninově 34. Pořádáme přednášky velkou většinou velmi hodnotné, v rámci našich schůzí promluvíli univerzitní profesoři; uspořádali jsme setkání s vynikajícími spisovateli a básníky jako J. Karenem, F. Lázeckým, divadelní večery s Evou Seemannovou, pořádáme slavnostní koncerty k různým kulturním výročím národním s světovým, na kterých účinkují vynikající umělci brněnského hudebního života. Jen málo měst se může pochlubit tak vysokou úrovní uměleckých pořadů. Mimoto jsme uspořádali několik velmi zdařilých i radostných setkání s přáteli ze sousedních socialistických států, a to všechno pro Vás a pro další uplatnění esperanta. Často se však musíme ptát: kde zůstala většina našich členů? Není práce výboru klubu v tomto směru bez účinku? Co je toho příčinou? Domníváme se, že na základě úspěšných kulturních podniků a prací pronikneme do širšího veřejného života a dosázneme i významných rozhodnutí. A proto uvažte, zda mezi nás můžete přijít častěji. Jak to říká básník K. Kalocsay: Ne kovru palo vian vangon, sed donon, faron kaj fervoron
neniu volas vian sangon, kaj koron, sed la tutan koron!

Rádi uvítáme i jiné náměty pro činnost klubu.

- Začali jsme s výběrem členských příspěvků na rok 1982 a příkládáme složenky těm, kteří dosud příspěvek nepoukázali. Kdo zaplatí včas (tj. téměř obratem), ušetří klubu 10% svazových příspěvků a těm předem děkujeme.

Připravili: J. Vondroušek a Zd. Hršel. Pro členy klubu zdarma.